українського слова
на вільній
американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації:
"Svoboda", 81-83 Grand St.,
Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807
4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 20. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 22-го СІЧНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 20. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 22, 1953. VOL. LXI

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР ПЕРЕБРАВ ВЛАДУ В КРАЇНІ; ЗАКЛИКАЄ ВІЛЬНИЙ СВІТ ДО ОБ'ЄДНАННЯ

АЙЗЕНГАВЕР ЗАПОВІДАЄ МИР БЕЗ УГОДОВСТВА

Вашингтон. — Ген. Двайт Айзенгавер, склавши у вівторок 20 січня присягу на зберігання конституції Злучених Держав як 34 президент країни, і поцілувавши прилюдно свою жінку, заявив, що він хоче змовити свою власну молитву з нагоди інавґурації і прохав приявних, щоб вони склонили свої голови на знак згоди з його благанням. Після того він виголосив інавґураційну промову, тема якої виявляла змагання президента до миру без угодовства („апізмент"). На ділі був це заклик до вільних народів світу обороняти себе проти світової загрози комунізму.

(*Повний текст промови президента Айзенгавера в дослівному перекладі на українську мову в цьому числі на стор. 2-гій*).

Представивши цю загрозу, през. Айзенгатер заявив: „Для нашої країни це час безупинних проб. Ми перейшли страхіття депресії й війни і дійшли до вершка, недосяжного в історії людства. Змагаючи до забезпечення миру в цілому світі, ми мусіли воювати в лісах Арґонів до берегів Іва Джіми і до холодних вершків Кореї". Дальше він ствердив, що тут іде про перемогу волі проти поневолення; про перемогу світла проти темноти, і що втримування армії для оборони дешевше ніж кайдани неволі. Щоб недопустити до поневолення світу, през. Айзенгавер проголосив девять „устійнених засад", якими буде руководитися його адміністрація і закінчив висловом віри в Божу допомогу.

Після промови і короткої перекуски почався парадний похід головними вулицями столиці, в якому напереді їхав през. Айзенгатер з своєю жінкою, віцепрезидент Річард М. Ніксон з своєю, а дальше члени Верховного Суду, члени кабінету, конґресмени і різнородна знать, живучий досі колишній республіканський президент Герберт Гувер — разом коло 6,000 осіб. За ними йшло 65 оркестр і хорів, 50 живих картин, три слоні, 350 коней, близько 22,000 вояків з усіх родів збройних сил і „атомова" республіканська куля. Це, як кажуть знавці, була найбільша інавґураційна парада в усій історії Злучених Держав, якій приглядалося три четвертині мільйона осіб. Президент і його жінка, приїхавши до Білого Дому, приглядалися параді з підвищення, побудованого в цій околиці і щойно в 7 год. ввечорі увійшли до Білого Дому як до свого нового мешкання.

Заповіджений наперед інавґураційний баль відбувся в двох великих залях у протилежних кінцях міста. Обидві залі помістили разом коло 9,000 гостей. Президент і його жінка, яку загально називають з її першого імені „Меймі", явилися на балі в год. 10 перед північчю.

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР ПРИСЯГАЄ

У приявності біля 100,00 осіб, ген. Двайт Д. Айзенгавер склав присягу на підвищенні перед східнім порталем Капітолю в хвилині, коли сонце продерлося крізь густу мряку. Саме тоді президент поклав свою ліву руку на двох розгорнених Біблїях, — одній, на яку присягав перший президент ЗДА, Джордж Вашинґтон, і другій — родинній Біблії Айзенгавера. Піднісши праву руку вгору, повторяв він слово за словом, які вимовляв голова Верховного Суду, Фред М. Вінсон: „Я, Двайд Д. Айзенгавер, святочно присягаю, що вірно буду сповняти обов'язки мого уряду президента З'єдинених Держов і відповідно до найкращих моїх сил буду зберігати, охороняти й обороняти Конституцію З'єдинених Держав. Так допоможи мені Боже".

„Я, Мр. Труман, звичайний громадянин"

Вашингтон. — Недавній президент Гарі С. Труман, заки передав символічно своє урядування своєму наступникові, являючись на його інавґурації, встав у вівторок, як звичайно, в шостій годині ранку, перейшовся по парку Білого Дому, відвідав ще раз своє бюро, а відбувши разом з през. Айзенгавезом поїздку на інавґурацію і привітавши оплесками промову нового президента, подався до дому свого недавнього секретаря стейту Діна Ачесона на передмісті в Джорджтавн. Тут зустрінула його несподіванка, бо велика юрба народу явилася перед домом, щоб його попрощати. Коли далися чути оклики з проханням за промову, Труман заговорив: „Чи смію сказати вам, що я оцінюю це більше ніж всяке інше ентузіястичне зібрання, в якому я брав участь як президент, віцепрезидент або сенатор. Оце найбільша демонстрація, яку може мати якийнебудь чоловік, бо тепер я тільки Мр. Труман, приватний громадянин". — Коли в шостій годині вечора, Труман прибув на залізничу станцію, щоб від'їхати спеціяльним президентським вагоном до свого рідного дому в Індепенденс, Мо. разом з своєю жінкою, на нього вже ждала громада народу з 5,000 осіб. Вийшовши на задню плятформу ваґону, сказав Труман такі слова на прощання: „Оце перший раз ви супроваджаєте мене до дому серед блиску слави... Я не можу задовільно висловити моєї вдячности за те, що ви зробили для мене, навіть, як що я жив би до сто років — а я це зроблю!" впевняв на від'їздім „приватний громадянин" — Мр. Труман.

СВІТ ЕНТУЗІЯСТИЧНО ВІТАЄ АЙЗЕНГАВЕРА ТА ЙОГО ЗАСАДИ

Інавґурація Двайта Д. Айзенгавера на президента З'єдинених Держав та встановлені в його інавґураційній промові засади нової американської політики прийняли вільні країни світу із справжнім ентузіязмом, віддаючи при цьому пошану й признання уступаючому президентові Геррі С. Трумановi. Найбільше враження викликала в закордонних країнах промова президента Айзенгавера, присвячена майже виключно унівелсальним справам. Айзенгавер говорив не тільки до американського народу, що обрав його президентом, але до народів світу, що очікують від нього важливих рішень в грізних теперішніх часах. Хоч президент Айзенгавер належить до партії, яка в минулих декадах та під час останньої виборчої кампанії критикувала багато дечого з дотеперішньої американської „інтернаціональної" політики та яка має опінію майже ізоляціоністичної, президент Айзенгавер в своїй промові не тільки що не рекомендував обмежень до відступу від дотеперішнього інтернаціоналізму, але навпаки, — закликав всі народи разом і кожний нарід зокрема єднатись для спільної оборони та миру і кращої будучности. Він нетільки не пропонував націоналістичної розв'язки поодиноких проблем Америки, але навпаки, зв'язував цю розв'язку нерозривно з розв'язкою світових проблем. Він теж пропонував колективну безпеку не тільки у військовій ділянці, але й в політиці і в господарстві як і в усіх ділянках. Правда, в промові Айзенгавера були встановлені тільки головні напрямні і принципи, але він не заторкував жадних конкретних ані внутрішних, ані закордонних проблем, про які він, правдоподібно говоритиме в своєму першому посланні до Конґресу.

Англійська преса називає промову Айзенгавера „зворушливим, вимовним свідоцтвом віри" та „твердим, рішучим і непохитним ставленням до проблем часу", а самого Айзенгавера вважає за одного з найбільших синів Америки в традиції Вашинґтона і Линколна".

З неменшим одушевленням та ентузіязмом прийняла інавґурацію Айзенгавера теж Франція та інші вільні країни. Президент Оріол в своїй вітальній телеґрамі до Айзенгавера називає його „певним приятелем, величним архітектом нашої спільної перемоги, організатором оборони вільних націй."

Такі і подібні заяви та відгуки наспіли і появились в Італії, Німеччині, в Скандинавських країнах, в Голандії і Бельгії, як теж головно в південно-американських країнах та на всіх інших континентах, де ще є вільні люди. Всі вони висловлюють безстережне довір'я до Америки і її нового проводу, покладаючи на нього великі надії. Але при цій нагоді підноситься рівночасно й великі заслуги дотеперішнього президента Геррі С. Трумана і виразником почувань вільного світу відносно нього можна вважати голос шведської газети, яка твердить: „Геррі С. Труман заслуговує в цій хвилині на велику вдячність цілого демократичного світу... Позитивні аспекти спадщини, яку він залишає своєму наступникові, цілком прислонюють всі неґативні сторінки, що їх закидують йому його опоненти."

Інавґурація президента Айзенгавера була першою подією дня в цілому вільному світі.

Інавґураційна промова Айзенгавера викликала задоволення обох партій

Інавґураційна промова президента, виголошена у вівторок під час урочистостей у Вашинґтоні, викликала прихильний відгук серед діячів обох головних партій ЗДА. Більшість політичних діячів підкреслює особливо „міжнародній" характер цієї промови, найбільш міжнародній, з усіх досі виголошених якимбудь з нових президентів країни. Увага Айзенгавера подіям і потребам світу переконує, — твердять коментаторі промови, що Америка йтиме разом з іншими народами світу, творячи одну цілість. Особливо привітали промову ці з діячів обох партій, які досі боролись за більшу участь Америки в подіях широкого світу. Один з провідних демократів Л. Б. Джансон, назвав промову „гідним завершенням прагнень і мрій, яке порушить мільйони громадян". Майже такими самими словами окреслив промову республіканський чільний діяч, сенатор Тефт. За його думкою, ще „був натхнений і великий початок, велика і натхнена промова".

Молитва нового президента

Заки през. Айзенгавер виголосив інавґураційну промову, він попрохав зібраних склонити свої голови, щоб разом відмовити молитву, яку він самий склав у таких словах:

„Всемогучий Боже! У хвилині коли ми стоїмо тут, мої майбутні співтоваришi в виконній ділянці уряду приєднуються до мене в благанні, щоб Ти, Господи допоміг нам повнотою виконати нашу постанову служити людям, що тут зібралися і їхнім співгромадянам по всіх усюдах.

Подай нам, молимо Тебе, силу розрізняти виразно правду від неправди і дозволь, щоб усі наші слова й діяння були згідні з цією постановою і з законами нашої країни. Зокрема молимось, щоб наші турботи охопили увесь нарід, без уваги на стан, расу чи зайняття.

Хай нам буде дано вважати співпрацю за взаємну ціль тих, що за засадами нашої конституції, тримаються різних політичних переконань; так, щоб усі могли працювати для добра нашої дорогої країни і для Твоєї слави. Амінь".

АЙЗЕНГАВЕР, 33-та ОСОБА, А 34-тий ПРЕЗИДЕНТ ЗДА.

Ген. Айзенгавер став тридцять четвертим президентом Злучених Держав, хоч він тридцять третя людина, що справує цей уряд. Невгаваючий історичний спір за те, чи теперішній президент має бути 33 чи 34 з черги, виринув з поновним вибором Ґровера Клівеленда не безпосередньо після скінчення його першої каденції з рр. 1885-1889, але після чотирорічної перерви, яку виповнив през. Бенджамін Гаррісон, отже в рр. 1893-1897. За адміністрації Трумана остаточно вирішено урядово, що наступний президент має вважатися 34-тим з черги і таким став саме Айзенгавер. Серед ґалерії портретів президентів поміщено тільки один портрет Клівленда.

Присяга нового віцепрезидента М. Ніксона

Присяга, яку у вівторок зложив новий — 36-ий віцепрезидент, М. Ніксон була завершенням його швидкої і блискучої політичної кар'єри. М. Ніксон має всього 40 років і він присвятився політичній діяльности лише шість років назад. У 1946 році він був вибраний до Палати Репрезентантів, де пробув три роки, після чого його перевибрано до Сенату. Народжений в Каліфорнії, Ніксон перший з „далекозахідніх" американців, що осіґнув становище віцепрезидента. Склавши присягу, новий віцепрезидент пініс свою праву руку, а ліву поклав на дві старовинні біблії. Присяга віцепрезидента вдвоє довша від президентової і починається так: „Я... урочисто присягаю, що буду підтримувати і захищати конституцію...".

Представник американських українців на інавґураційних врочистостях

В інавґураційних врочистостях президента Айзенгавера у Вашинґтоні взяв офіціяльну участь теж представник американських українців, голова Українського Народного Союзу п. Дмитро Галичин. Він був офіціяльно запрошений на інавґурацію та на інавґураційний бенкет як голова українського відділу в Краєвому Комітеті Республіканської партії та мав окреме місце на трибуні під час інавґурації й інавґураційної паради.

Болгарія засудила 10 „шпигунів" ЗДА

Лондон. — Болгарська Телеграфічна Аґенція подає до відома, що в Софії засудили 10 „американських шпигунів". Одного з них, Тода Стоянова Хрістова засудили до смертної кари, інший дістав 20 років тюрми, два — по 18, два по 15, два — 10 років ув'язнення, а один дістав найменшу кару, бо тільки півтора року тюрми. Обвинувачення твердить, що підсудні змагалй „зорганізувати збройну контрреволюцію в Болгарії при допомої закордонної збройної інтервенції". Хрістов признався, що він дістав шпигунський вишкіл у Туреччині, звідки повернувся до підривної праці в Болгарії. — Польська Аґенція повідомляє, що 22 січня починається процес сімох членів „шпигунської американської організації", між якими находяться чотири католицькі священики. Суд відбудеться в Кракові, — Головна квартира військ ЗДА в Німеччині заперечує вістку польського міністерства закордонних справ, що американці вишколювали двох шпигунів, яких поляки зловили на своїй території.

Радієва й телевізійна служба під час інавґурації президента

Найменше половина населення Злучених Держав, — включаючи й мільйони шкільних дітей, мала нагоду — „брати участь" у інавґурації президента Айзенгавера, як 34-го президента ЗДА. Це сталося завдяки найбільшому досі використанні телевізійних сполучень в історії. Новини передавано через 118 телевізійних станцій саме в полудне, коли шкільні діти і різнородні бюрові працівники та робітники могли присвятити якийсь час на оглядання вашинґтонського свята. Головні краєві радієві підприємства передали від себе опис свята й паради та загалом усіх подій, зв'язаних з цим торжеством. Обчисляють, що — 75,000,000 осіб користувалося обидвома засобами для інформацій про перебіг інавґурації.

Німці пропонують Конґресові ЗДА на місці вивчати „небезпеку" націзму

Бонн, Німеччина. — Д-р Фрідріх Мідлегаве, провідник націоналістичного крила партії вільних демократів, пропонує, щоб члени американського Конґресу і англійського парляменту вислали своїх делеґатів, які в Німеччині побачили б, що вістки про відродження націзму, в Німеччині неправдиві. Цей крок д-ра Мідлегаве мав би послабити звіт американського високого комісара в Німеччині, в якому говорилося про те, що „західні німці знову сприяють націстським ідеям", — а також те враження, яке виникло закордоном у зв'язку з арештуванням 7 давніх націстів англійською владою в Німеччині. Також інші німецькі політики складають заяви, що американські і англійські твердження про зріст націзму в Німеччині — це „чиста фантазія", бо демократичний режим в Німеччині запустив глибоке коріння в німецькому народі.

Турецький міністер прибув до Югославії для заключення оборонного союзу

Београд, Югославія. — Сюди прибув турецький міністер закордоних справ Фуад Копрулу і зараз після привітання на станції виголосив промову, в якій підкреслив, що його завдання — заключити формальний договір між Грецією, Туреччиною і Югославією для оборони Балкану. Переговори мають тривати три тижні, і вони повинні закінчитися створенням балканської антанти, це значить районного оборонного союзу, про які згадував у своїй інавґураційній промові президент Двайт Айзенгавер. Міністер Копрулу заявив, що приязнь між трьома балканськими державами „відзеркалює не тільки симпатії між ними, але й основується на спільних інтересах та спільному призначенню перед великою небезпекою аґресії". — Турецького міністра вітав заступник югославського міністра закордонних справ Коха Попович та ввесь дипломатичний корпус.

СЕН. МОРС ПРИПИНИВ ЗАТВЕРДЖЕННЯ НОВОГО КАБІНЕТУ

Вашинґтон. — До введення нового кабінету негайно після складення присяги президентом Айзенгавером, не допустив колишній республіканський, а тепер незалежний, сенатор Вейн Морс з Ореґон, висвуючи вимоґу переглянути звіт сенатської комісії у цій справі. Закон дозволяє на затвердження кабінету без дискусії, якщо воно одноголосне. Одначе тому, що сенатор підніс спротив проти затвердження секретаря стейту Джана Фостера Доллеса, то сен. Роберт Тефт заявив, що він припиняє акцію для затвердження інших сімох кабінетних секретарів до наступного дня, закидаючи сен. Морсові, що він не має дійсної причини припиняти затвердження. При цьому виявилося, що през. Айзенгавер зажадав затвердження тільки вісьмох секретарів, бо дев'ятого, тобто Чарлса Е. Вілсона, вилишив. Справа Вілсона стала спірна, коли проти нього висунено закиди, що він дальше залишається головою Дженерал Моторс Корпорації, яка дістає від департаменту оборони замовлення на продукцію військових виробів, отже приносила б новопризначеному секретареві заробітки з замовлень. Закон забороняє таку практику і з цим мусить рахуватися новопризначений кабінетний секретар. Дискусію над затвердженням Вілсона призначено на п'ятницю.

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ВИКЛИКУЮТЬ ГІСТЕРІЮ У МОСКВІ

Москва. Кремль, що вже стільки разів проголошував розгромлення „українських буржуазно-націоналістичних банд" все ще попадає в гістерію через українських націоналістів, добачуючи в них „найбільших ворогів народу" та вважаючи їх за одну з найбільших загроз для свого панування. В останньому, згідно з повідомленням „Ню Йорк Таймсу" відізвався на цю тему орган совєтської фльоти „Красний Флот", який в числі з 20-го січня пише, що „англо-американська розвідка" в Совєтському Союзі не обмежує своїх зусиль до „дипломатів і правних осіб", але теж намагається використати „ворожі до Совєтського Союзу елементи, де тільки може їх подибати". До цієї категорії „Красний Флот" зараховує „таких зрадників Совєтського Союзу, як українські буржуазні націоналісти" прихильники, Тіта, колишні німецькі й японські шпигуни, члени турецької розвідки та „інші злочинні елементи". „Ню Йорк Таймс" рівночасно цитує київську „Правду України", яка повідомляє, що шеф слідчого відділу в бюрі державного прокурора в Києві, якась Е. І. Чернина, дістався на цей пост при допомозі підступу і шантажу.

Але вже найбільша гістерія з приводу українських націоналістів виявляє орган комуністичної партії та совєтського уряду України, „Радянська Україна". Майже в кожному числі тої газети повно найбруднішої лайки власне на націоналістів. Для прикладу зацитувати б тільки кілька речень з тої газети з 25-го грудня ім. р. Там, у великій майже на цілу третю сторінку статті п. з. „В сталінській сім'ї радянських народів", м. ін. написано: „Український народ добився своїх перемог у нещадній боротьбі з українськими буржуазними націоналістами. Українські буржуазні націоналісти завжди були найлютішими ворогами нашого народу. Гадюче буржуазного націоналізму спрямоване проти найдорожчого для трудящих Союзу РСР — ленінсько-сталінської дружби і братерства народів, проти дружби з великим російським народом, спрямоване проти життєвої основи радянського ладу — політики комуністичної партії. Українські буржуазні націоналісти ставили перед собою мету — відірвати український народ від братнього російського народу. Українські буржуазні націоналісти завжди зраджували український народ, завжди були шпигунами, диверсантами, аґентами імперіялістичних розвідок. Тепер вони продались новим хазяям — американсько-англійським імперіялістам. Український народ під проводом комуністичної партії розгромив огидну банду буржуазних націоналістів — цих підлих зрадників, найманих вбивців, катів трудящих..." — і т. д.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ВІДЗНАЧАЮТЬ РОКОВИНИ САМОСТІЙНОСТИ І СОБОРНОСТИ

Сьогодні припадають роковини найбільш пам'ятних і найбільш славних в новітній історії України подій: проголошення самостійности Української Народної Республіки 35 років тому та проголошення соборности українських земель в одній вільній і від нікого незалежній Українській Державі рік пізніше. Українці у вільному світі, зокрема в З'єдинених Державах Америки, врочисто обходять ці роковини, влаштовуючи величаві імпрези та академії. Губернатори стейтів Огайо, Масачусетс, Ню Джерзі, Пенсилвенії, Меріленду та деяких інших проголосили з цього приводу в своїх стейтах Дні Української Незалежности, закликаючи громадян цих стейтів відповідно їх вшанувати. Врочиста академія з приводу цих річниць вже відбулася минулої неділі в Клівленді, Огайо, а на найближчу неділю заповіджені такі самі святкування, з участю видатних американських представників, в таких містах, як Джерзі Сиᴛі, Ню Йорк, Балтимор, Бостон та в багатьох інших. У Филаделфії відбудеться святочна академія в суботу 24-го січня. УККомітет проголосив з приводу цих роковин окремий Маніфест. Спеціяльне звернення до українського народу проголосив з цієї нагоди президент Української Народної Республіки Андрій Лівицький. А Москва та її органи з подвійною силою повторюють свої напади на „українських буржуазних націоналістів", оправдано добачуючи в них найбільшу загрозу для комуністичного терору і поневолення, що їх вони називають „ладом".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕКЛЯРАЦІЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ І СОБОРНОСТИ

Для американського народу „Декларація Незалежности" з 1776 року це не тільки великої ваги історичний документ. Це ідеал волі, це закон, в обороні якого пролято багато крови.

Так треба американському народові й світові розуміти також і те, що сталося тому 35 років в столиці України, в Києві, коли 22 січня 1918 року проголошено Четвертим Універсалом — самостійну, від нікого незалежну, суверенну державу українського народу — Українську Народну Республіку. Проголосила цю республіку Українська Центральна Рада в такий самий спосіб і з таким самим правом, як це сталося з американькою Декларацією Незалежноти, проголошеною Континентальним Конгресом.

Українська Центральна Рада виявила дуже багато доброї волі в переговорах з російським урядом в Петербурзі, щоб добитись прав України мирними засобами, так, як це робили американці, бажаючи дійти до порозуміння з англійською владою в Лондоні. Хоч Центральна Рада заявила виразно в Першім Універсалі, що „однині самі будемо творити наше життя", це не знайшло зрозуміння в Петербурзі, де до влади прийшла російська демократія. Четвертий Універсал та дальша боротьба за самостійну Україну з білими та червоними російськими наїздниками були отже виявом природного права українського народу на вільне й незалежне життя. Як в подібний спосіб зголосила своє право Західна Україна, 1 листопада 1918 року, то Акт Злуки з 22 січня 1919 року був тільки логічним закінченням великого історичного процесу, якому відворотгя немає і бути не може.

Ці речі повинна б найкраще розуміти Америка, бо вона сама пережила одну важку й криваву боротьбу за свою державну незалежність, а другу за свою соборність. Одначе так не є. Офіціяльна американська політика попирала ввесь час „Росію", як „єдину і неподільну", включаючи до неї й Україну. Але не можна сказати, щоб не було тут навіть давніше таких людей, що ставились би прихильно до самостійницьких змагань українського народу. Вже в 1917 році (24 січня) була внесена і прийнята в Конгресі резолюція в справі допомоги знищеній війною Україні .Була резолюція Ля Ґвардії в справі визнання України як незалежної країни, а пізніше ще сенатора А. Копленда в справі визнання Української Народної Республіки та її екзильного уряду. Була резолюція в Конгресі в справі голоду в Україні й були десятки мемріялів в українській справі й десятки тисяч протестів проти поневолення і розчетвертування України. Вже в 1919 році молодий тоді американський дипломат, Вилйем Буллит, пропонував визнати Росію тільки з Петербургом і Москвою, а Україну, Білорусь, Кавказ, Балтійські країни як незалежні держави. Дораджував в 1919 році визнати Українську Народну Республіку майор американського генерального штабу, Лоренс Мартин, що був в Україні й власними очима бачив, хто саме кривавиться в боротьбі з московською комуністичною аґресією. Так не сталось і за те заплатив дуже дорого український нарід, а тепер платять за це й його ближчі й дальші сусіди, платить за це й Америка. Здавалося б, що бодай тепер буде нам уже легко обороняти в Вашинґтоні Українську Народну Республіку та її владу, що діє на еміґрації, як і ті сили, що діють і боряться в Україні. Одначе так воно не є, не зважаючи на великі зміни на краще в відношенні до визвольних змагань українського народу, як в Америці, так і в цілому вільному світі. Російські впливи в політиці й науці є ще й нині так сильні в Америці, що вони затемнюють американцям навіть пізнання їхнього власного інтересу в світовій боротьбі з комуністичною аґресією і московським імперіялізмом. Але є вже багато визначних людей, що розуміють вагу України як самостійної, демократичної держави, а тим самим і вагу визнання на міжнародному полі Актів з 22 січня 1918 і 1919 років. Таких людей буде щораз більше, як далі будемо їх з'єднувати історичною правдою, наукою, геройською боротьбою УПА і закликами до справедливости. Тільки це треба робити з більшим розмахом і завзяттям і з твердшою вірою в нашу перемогу.

Інавґураційна промова президента Двайта Д. Айзенгавера

З нагоди своєї інавґурації на 34-того президента З'єдинених Держав Америки у вівторок 20-го січня 1953 р Двайт Д. Айзенгавер, після складення президентської присяги, виголосив таку промову:

Мої співгромадяни:

Світ і ми вже пройшли межовий пункт половини сторіччя постійного виклику. Ми відчуваємо всіми нашими почуттями, що сили добра і зла збираються докупи та озброюються і протиставляться як рідко коли раніше в історії

Цей факт визначає значення цього дня. Нас покликано цією достойною й історичною церемонією бути свідком акту складання присяги служби одного громадянина в приявности його Бога. Нас покликано, щоб ми, як нарід дали перед світом свідоцтво нашої віри, що майбутнє належатиме вільним.

Від початку цього сторіччя для континентів землі настали, здавалось, часи бурі. Маси Азії прокинулись, щоб скинути кайдани минулого. Великі нації Европи вели свої найбільш криваві війни. Повалились престоли і зникли їхні величезні імперії. Нові нації народились.

Щодо нашої власної країни, то це був час безконечної проби. Ми виросли щодо могутности і щодо відповідальности. Ми пройшли через страхіття депресії і війни до незрівнянних в історії людства вершин. Намагаючись забезпечити мир в світі, ми мусіли в боротьбі пройти через ліси Арґони, до берегів Іво Джіми та до гірських верхів Кореї.

В швидкому бігу великих подій ми напомацки намагаємось пізнати повний сенс і значення часу, в якому ми живемо. В нашому пошукуванні розуміння ми благаємо Боже Провидіння. Ми збираємо всі наші знання минулого, і ми уважно розглядаємо всі познаки майбутнього. Ми приносимо ввесь наш розум і волю, щоб відповісти на питання: як далеко ми зайшли в довгій мандрівці людини з темноти до світла? Чи зближаємось ми до світла — до дня волі і миру для всього людства? Чи, може, над нами нависли тіні ще одної ночі? Які б великі і не були турботи, що абсорбують нас дома, як сильно й не були б ми зайняті справами, що глибоко заторкують наш прожиток сьогодні і нашу візію майбутнього, кожна з цих домашніх проблем зменшені і часто навіть створені цим питаням, яке відноситься до всього людського роду.

Ця проба приходить в хвилину, коли людська сила досягнути добро або заподіяти лихо переходить найсміливіші сподівання і найбільші побоювання всіх віків. Ми можемо завертати ріки в їхьому бігу, зрівнювати гори з долинами. Океани, суша і повітря є шляхами для нашої величезної торгівлі. Пошесті зникають і життя продовжується.

Тепер вигляди цього життя загрожені тим самим генієм, що їх вможливлює. Нації нагромаджують добробут. Праця пітніє, щоб творити — і видає винаходи, щоб зрівнювати не тільки гори, але й міста. Наука, здається, готова надати нам в своїм кінцевім подарунку силу змести людське життя з лиця землі.

В такий час історії ми, вільні, мусимо проголосити знову нашу віру.

Ця віра є продовженням віри наших батьків. Це наша віра в безсмертну гідність людини, керованої вічними моральними і природніми законами.

Ця віра визначає наш повний погляд на життя. Вона, поза всякою дискусією, встановляє ті дари Творця, що є невіднятими правами людини та що зрівнюють всіх людей перед Його обличчям.

В світлі цієї рівности ми знаємо, що чесноти, найбільш плекані вільним народом — любов до правди, гордість праці, відданість країні — всі вони є однаково цінним скарбом в житті найбільш покірних і найбільш вивищених. — Люди, які добувають вугілля, палять в горнах, балансують рахункові книги, крутять токарські варстати, збирають бавовну, лікують хворих чи сіють зерно — всі вони так само гордо і так само корисно служать Америці, як і державні мужі, що приготовляють договори, або законодавці, що видають закони.

Ця віра керує всім нашим способом життя. Вона постановляє, що ми, нарід, вибираємо провідників не на те, щоб вони володіли, а на те, щоб служили. Вона запевняє, що ми маємо право до вибору нашої власної праці і до винагороди за наш власний труд. Вона заохочує до ініціятиви, що перетворює нашу продуктивність в чудо світу. І вона перестерігає, що людина, яка намагається заперечувати рівність усіх своїх братів, — зраджує дух вільних і заохочує глум тирана.

Завдяки тому, що ми, кожний з нас, придержуємось цих принципів, політичні зміни, які довершуються сьогодні, не вимагають бунту, перевороту і безпорядку. Ця зміна радше виявляє мету скріплення нашої відданости вченням наших основних документів, свідоме поновлення нашої віри в нашу країну та в охорону Божого Провидіння.

Вороги цієї віри не знають Бога, тільки силу, не відданість, тільки її використання. Вони навчають людей зради. Вони насичуються голодом інших. Вони знущаються над усім, що їх поборює, головно над правдою.

Тут, отже, сходяться не бліді аргументи між легко розбіжними філософіями. Цей конфлікт вдаряє прямо у віру наших батьків та в життя наших синів. Жаден принцип або скарб, що ми маємо, від духового знаня наших вільних шкіл і святинь аж до творчого чару вільної праці і капіталу, — ніщо не лежить безпечно поза засягом цієї боротьби.

Воля стоїть проти рабства, світло проти темноти.

Віра, яку ми визнаємо, належить не тільки нам, — але вільним усього світу. Цей спільний вузол зв'язує вирощувача рижу в Бурмі і плянтатора пшениці в Айові, чабана в південній Італії і альпініста в Андах. Вона надає спільної гідности французькому воякові, що гине в Індо-Китаї, британському воякові, вбитому в Малаї, і американцеві, що життя своє віддає в Кореї.

Крім того, ми знаємо, що ми зв'язані з усіми вільними народами не тільки шляхетною ідеєю, але й простою потребою. Жаден вільний нарід не може на довшу мету вдержати будь-який привілей або втішатись безпекою в економічному осамітненні. Бо, не зважаючи на всю нашу матеріяльну могутність, навіть ми потребуємо ринків у світі для надпродукції наших фарм і фабрик. Так само ми потребуємо для тих самих фармів і фабрик вітальних матеріялів і продуктів далеких країн. Цей основний закон взаємозалежности, так виявлений в мирній торгівлі, діє більшою в тисяч разів силою на випадок війни.

І так потреба та віра переконали нас, що сила всіх вільних народів полягає в єдності, а їхня загроза в незгоді.

Щоб створити єдність і щоб зустріти виклик нашого часу, доля поклала на нашу країну відповідальність провідництва вільного світу. Отже годиться, щоб ми знову запевнили наших приятелів, що, виконуючи відповідальність, ми, американці, знаємо і зберігаємо різницю між світовим провідництвом і імперіялізмом; між рішучістю, і безпощадністю; між добре обдуманою ціллю і судорожною реакцією на стимул наглих випадків.

Ми хочемо, щоб наші приятелі в цілому світі передусім знали: ми стаємо перед загрозою не зі страхом і збентеженням, але з довір'ям і переконанням.

Ми відчуваємо цю моральну силу, бо ми знаємо, що ми не є безпомічні в'язні історії. Ми вільні люди. Ми залишимось вільні і ніколи не вчинимо найвищої провини проти волі — браку непохитної віри.

Виносячи нашу слушну справу на виправдання історії і мобілізуючи нашу працю для світового миру, ми будемо керуватись певними встановленими принципами.

Ці принципи такі:

1. Маючи відразу до війни як засобу перешкоди для цілей тих, що нам загрожують, ми вважаємо за перше завдання державного провідництва розвернути могутність, яка здержуватиме сили аґресії та сприятиме передумовам миру. Бо не тільки це мусить бути найвищою ціллю всіх вільних людей, але й присвятою їхніх провідників повинно бути рятування людства від того, щоб воно само себе шматувало.

В світлі цього принципу, ми готові почати з кожним і з усіми іншими спільні зусилля для усунення причин взаємної боязні і недовір'я між націями і так уможливити драстичне зменшення зброєнь. Єдиною необхідністю для пороблення таких зусиль є те, щоб вони в своїй цілі були скеровані логічно і чесно на забезпечення миру для всіх та щоб вони в своєму результаті створили методи, при допомозі яких кожна нація, що братиме в них участь, доказала добру віру у виконанні своїх приречень.

2. Здаючи собі справу з того, що здоровий глузд, як і звичайна пристойність диктують безуспішність угодовства, ми ніколи не будемо намагатись примирювати аґресора фальшивою і неморальною угодою, продаючи честь за безпеку. Бо в кінцевому виборі вояцький наплечник не є таким великим тягарем, як кайдани невільника.

3. Знаючи, що тільки З'єдинені Держави, сильні і безмежно продуктивні, можуть допомогти обороняти волю в нашому світі, ми оцінюємо могутність і безпеку нашої нації як довір'я, на яке опирається надія вільних людей по всіх усюдах. Це є твердим обов'язком кожного нашого вільного громадянина і кожного вільного громадянина по всіх усюдах ставити справу своєї країни понад власну вигоду його самого.

4. Шануючи індивідуальність і спадщину кожної нації в світі, ми ніколи не вживатимемо нашої сили, щоб намагатись накинути іншому народові наші власні виплекані політичні і господарські інституції.

5. Розцінюючи реалістично потреби і спроможності випробуваних приятелів волі, ми намагатимемось допомогти їм досягнути їхню власну безпеку і добробуття. Ми так само рахуватимемо на них, що вони в рямках їхніх ресурсів переберуть їхні повні і справедливі тягарі в спільній обороні волі.

6. Визнаючи економічне здоров'я за необхідну базу військової могутности і миру вільного світу, ми намагатимемось підтримувати по всіх усюдах і самі практикуватимемо політику, — що заохочує продуктивність і корисну торгівлю. Бо зубожіння будь-якого одного народу в світі означає загро- для добробуту всіх інших народів.

7. Розуміючи, що економічні потреби, військова безпека і політична мудрість разом дораджують реґіональні угрупування вільних народів, ми сподіваємось в рямках Об'єднаних Націй допомогти таким спеціяльним вузлам по всьому світі. Характер таких зв'язків мусить різнитися відповідно до різноманітности проблем поодиноких районів.

В Західній півкулі ми лучимось з усіми нашими сусідами в праці для вдосконалення спільноти братнього довір'я та спільних цілей.

В Европі ми закликаємо свідомих і натхненних провідників західних націй, щоб вони з новою силою намагались перетворити в дійсність об'єднання їхніх народів. Тільки тоді, як вільна Европа об'єднано керуватиме своєю силою, вона може успішно, ще й при нашій допомозі, зберегти свої духові і культурні цінності.

8. Здаючи собі справу, що оборона волі, як і сама воля, є одна і неподільна, ми відносимось до всіх континентів і народів з однаковою увагою і пошаною. Ми відкидаємо будь-яку інсинуацію, що та або інша раса, той або інший нарід є в будь-якому розумінні нижчим або вищим.

9. Респектуючи Об'єднані Націй як живий знак надії всіх народів на мир, ми змагатимемо до створення з них не тільки вимовного символу, але й ефективної сили. А в наших змаганнях до чесного миру ми ані не підемо на компроміси, ані не втомимось, ані не зупинимось.

Ми надіємось, що цими правилами поступування ми станемо відомі для всіх народів.

При їх шануванні світ миру може стати не візією, але фактом.

Ці сподівання, це найвище прагнення мусить керувати способом нашого життя.

Ми мусимо бути готові наважитись на все для нашої країни. Бо історія не віддає на довго піклуваня волею в руки слабих і боязливих. Ми мусимо осягнути майстерність в обороні і виявити запас життєвих сил в цілеспрямованості.

Ми, індівідуально і як нація, мусимо бути готові, прийняти кожну вимагану від нас посвяту. Нарід, що цінить свої привілеї більше, ніж принципи, швидко витрачає одне і друге.

Ці основні настанови не є високі абстракції, далеко віддалені від справ щоденного життя. Це закони духової сили, що творять і визначають нашу матеріяльну силу. Патріотизм означає озброєні сили і приготоване громадянство. Моральний запас життєвих сил означає більше енергії і більше продуктивности на фармі і у фабриці. Любов до волі означає зберігання кожного ресурсу, що вможливлює волю — від святости наших родин і багатства нашої землі до ґенія наших вчених.

Так кожний громадянин грає незамінну ролю. Продуктивність наших голів, наших рук і наших сердець є джерелом всієї сили, якою ми можемо розпоряджатися як для збагачення нашого життя, так і для здобуття миру.

Жадна особа, жаден дім, жадна громада не можуть залишатись поза засягом цього заклику. Нас покликано діяти мудро і свідомо, працювати наполегливо, навчати достовірно, проповідувати переконливо, важити кожне наше діло уважно і дбайливо. Бо перед нами повинна стояти така правда: якщо Америка хоче щонебудь перевести в світ, то те мусить насамперед бути переведене в серці Америки.

Отже, мир, якого ми прагнемо, є ніщо інше, як практикування і здійснювання всієї нашої віри між нами самими і в наших зв'язках з іншими. Це означає більше, ніж унерухомлення гармат, полегшення горя війни.

Більше, ніж втеча від смерти, — це спосіб життя.

Більше, ніж пристановище для втомленого, — надія для відважного.

Це надія, що манить нас вперед в цьому сторіччі проби. Це праця, що очікує нас усіх та що має бути виконана відважно, великодушно і з мольбою до Всемогучого Бога.

Іван Кедрин

Ідеал чи програма?

(З нагоди роковин 22-го січня)

Обидва акти з 22-го січня — 1918-го року та 1919-го року — закінчили другий період в історії національно-політичного відродження українського народу, що почалось в половині 19-го сторіччя виступом Кирило-Методіївського Братства в Наддніпрянській Україні 1846 року і Головної Руської Ради в Галичині 1848.

Хоч в підручниках історії літератури твердиться, що відродження національного руху почалось появою „Енеїди" І. Котляревського вже в 1798 р., проте це була виключно літературна поява, якназверхній доказ сентименту до етносу — побуту, звичаїв, народної маси, — а не доказ будь-якої національно - політичної свідомости. Бо хоч у тих самих підручниках згадується творення автором „Енеїди", багатим полтавським дідичем ,окремого козацького полку проти Наполеона, як доказ його значення і сентименту до козаччини, проте водночас це дуже прикрий доказ його повного політичного зросійщення. Адже в той сам час поляки мали свої леґіони по стороні Наполеона й в'язали свої надії в боротьбі проти Росії!

Перший період цього відродження був виповнений кристалізацією лише народовецької течії і завершився створенням перших політичних партій — РУП в Наддніпрянщині та Радикальної Партії в Галичині, майже в тому самому часі напереломі 19-го і 20-го сторіч. Саме в той несповна двадцят-річний час за існування вже новітніх політичних партій кристалізувалася теж новітня українська думка й викристалізувалась в постаті IV Універсалу про державну суверенність УНР та в акті злуки соборних земель.

Ці дати мають в новітній історії велетенське значення, більше, як будь-які інші. Вони поставили крапку над тим процесом, що його В. Винниченко назвав „відродженням нації" та започаткували новий період — боротьби за державність і за соборність всіми можливими, в такій боротьбі допускальними засобами: військовими, політичними, пропаґандивними. І коли ми сьогодні переживаємо таку міжнародну політичну кризу, що до дверей стукає третя світова війна, то наша політична боротьба спірається на актах 22-го січня, як на найважнішому доказі прагнення України до своєї власної держави й доказі, що така держава була. Як ми нині виглядали б, як би не було текстів отих двох урочистих актів із 22-го січня?! Коли ми нині стоїмо перед муром русофільських тенденцій в закордонній політиці всіх західніх держав, із Злученими Державами у проводі, і коли ми нині мусимо відборонятись перед натиском увійти в такий широкий протикомуністичний фронт, в якому провід і перевагу мали б автоматично росіяни з їхніми дальшими претенсіями до України, як частини „неподільної Росії", то в якій ситуації ми були би без арґументу 22-го січня і всіх історичних подій нашої визвольної війни, безпосередньо з тією датою зв'язаної?!

Ця війна фактично ведеться далі. Вона ведеться на всі фронти, бо з усіх сторін милі сусіди, що роздряпали були соборні українські землі, далі стоять на позиціях своїх „історичних прав" та зовсім недвозначно заповідають новий поділ України, як тільки провалиться той совстський режим, що тепер усіх загнав у спільну тюрму. У цій боротьбі проти Московщини ми програвали і напередодні другої світової війни ми виглядали дуже марно, а з її кінцем

(Закінчення на стор. 3-тій)

Д. Галичин

ПОЇЗДКА ДО ЕВРОПИ

(1)

Поїздка делеґації Українського Конґресового Комітету до Европи з кінцем минулого року, як і вже сама її підготовка була викликала великий — як кажуть — шум не тільки серед українського громадянства по обидвох боках „великої води", але й була важливою подією в американській політиці. Як до цієї місії прийшло та що було її причиною і ціллю?

Український Конґресовий Комітет, як центральна репрезентація досить чисельної, бо півтора мільйонової групи американців українського походження, становить певний фактор в американській політиці. Своє місце в цій політиці він здобув собі своєю активністю та своїми численними виступами і репрезентаціями, як індивідуально, так і спільно з подібними репрезентаціями інших американських груп та інституцій. Тому теж цілком зрозуміло, що коли холодна війна між очолюваним Америкою вільним світом з одного боку, а совєтським бльоком з другого, почала не тільки загострюватись, але й з кожним днем більше погрожувати переміною в гарячу третю світову війну, українська визвольна справа, а з нею й її оборонець на американській землі — Український Конґресовий Комітет звертають на себе щораз більшу увагу не тільки американській публічній опінії, але й американських урядових чинників. Український Конґресовий Комітет зі свого боку дав багато доказів своєї правильної оцінки міжнародного положення. Своїми виступами в поодиноких американських справах він, чи то свідченнями його представників в конґресових комісіях, чи своїми публікаціями і пресовими конференціями та іншими виступами виявив і доказав своє глибоке розуміння оборонних інтересів Америки і вільного світу, зв'язуючи їх з визвольною боротьбою українського народу.

Всі ці справи були відповідно з'ясовані і висвітлені в звітах і дебатах на минулорічному П'ятому Конґресі і тому було б зайво повторювати їх. А розвиток подій досі у великій мірі виправдував становище УКК. Тому нічого дивного, що конґресмен Чарлз Керстен, вносячи минулого року в Конґресі резолюцію в справі окремого виявлення американських симпатій до справи поневолених Москвою народів у зв'язку з його доповненням до Акту Взаємної Безпеки, щоб признати 100 мільйонів долярів на допомогу визвольним рухам поневолених народів, рекомендував урядові, щоб він в справах розподілу тих фондів та взагалі в справах свого відношення до визвольних рухів поневолених народів радився таких американських інституцій, як Український Конґресовий Комітет.

Тимчасом в Ню Йорку створено — не без впливу і заінтересування урядових чинників — відомий Американський Комітет для Визволення Народів Росії, головою якого був початково п. Кеннан, опісля адмірал Кирк, тепер адмірал Стівенс. Наш загал поінформований про цей Комітет та про великі про-російські впливи в ньому. З боку Українського Конґресового Комітету були відповідні інтервенції в цій справі, як теж і самі американські чинники інтересувались становищем УКК. Розмови на ці теми велись вже майже цілий рік, а ясне становище УККомітету в поодиноких справах, хоч і не залишались без впливу на відповідну еволюцію Американського Комітету, все ж таки не дало таких результатів , як цього вимагав би навіть чистий інтерес американської політики.

З організацією Радія Визволення в Европі та з тоді ще тільки плянованим створенням в Европі Координаційного Центру Антибольшевицької Боротьби, американські чинники почали щораз більше інтересуватись можливістю української співпраці в тих аґенціях. На ці теми велись довші розмови і переговори, про що УККомітет поінформував нашу суспільність окремим комунікатом, проголошеним в дні 31-го жовтня 1952 р.. В цьому комунікаті м. і. сказано:

„Від довшого часу, бо ще з січня 1952 року, за ініціятивою та на пропозицію „Американського Комітету для Визволення Народів Росії", почалися переговори між тим Комітетом та Головою УКК проф. Левом Добрянським, в справі співпраці Українського Конґресового Комітету Америки з Американським Комітетом на терені ЗДА та в справі посередництва УКК між „Американським Комітетом для Визволення Народів Росії", зглядно його відпоручниками на европейському терені, та українською політичною репрезентацією в Европі.

Метою і предметом цих переговорів була, з одного боку, пропозиція Американського Комітету для Визволення Народів Росії, щоб українські політичні чинники в Европі включилися в одну пропаґандивну організацію, зложену в половині з представництва росіян і в другій половині з представництва всіх неросійських народів СССР, для спільного ведення боротьби проти большевизму і визволення поневолених народів СССР з-під комуністичної диктатури. З другого боку ,предметом переговорів була пропозиція УККА, щоб для скріплення визвольної боротьби українського й інших неросійських народів СССР проти совєтсько-російського імперіялізму, створити Координаційний Комітет на терені Европи на основі наритетного представництва всіх народів СССР, який координував би їхню боротьбу проти теперішньої комуністичної влади в їхніх країнах, при чому в тому спільному Координаційному Комітеті мав би бути безумовно збережений принцип повної рівноправности представництва кожного окремого не-російського народу з представниками росіян.

Ці переговори натрапили на великі труднощі, бо рішальні чинники Американського Комітету для Визволення Народів Росії на початках давали при проєкті організації Координаційного Комітету в Европі ,по суті, перевагу російському представництву та застерігали для нього половину голосів у спільному Комітеті, зглядно „політичному центрі" і накидали цьому Комітетові неможливу назву „Ради Визволення Народів Росії, чим ці чинники порушували принцип міжнародної рівноправности націй і, в суті речі, перерішували питання майбутнього державного упорядкування відносин, по усуненні большевицького режиму, в якійсь формі єдности колишньої російської імперії.

Переговори поступали вперед, коли, в м-ці лютому 1952 року, на чолі Американського - Комітету став адмірал Ален Дж. Кирк, бувший американський амбасадор в Москві.

Адмірал Кирк виразно підкреслював, що він і його Комітет стоїть за самовизначення народів СССР, але, в кожному разі, не визнає „передрішення" щодо відновлення, по упадку большевицької влади, державної незалежности тих країн, що її мали перед тою чи іншою російсько-совєтською аґресією. Він уважає, що співпраця українських політичних груп у плянованому „Радіо Визволення" та Політичному центрі представників всіх народів СССР при цьому Радіо, — є конечна.

(Далі буде)

…Т У. К. К.

…НАГОДИ 35 РОКОВИН ПРОГОЛОШЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНИ

Народе Український
на Рідній Землі!

— Говорять сьогодні до Тебе звідсіль, з-за океану рідні Тобі.

— Говорять до Тебе найвище представництво Американських Українців у З'єдинених Державах Північної Америки.

— Говорять ті, що перед десятками років вийшли з Рідної Землі, шукаючи тут, на цій Вільній Землі, кращої долі. Ті, що прибули сюди, щоби в праці невпинній і труді важкому творити собі своє життя тут.

— Говорять і ті, що світ Божий побачили вже тут, виростали тут, але про Тебе, Народе, про Твою Землю і лиху долю знають з переказів батьків своїх.

— Говорять, врешті, і ті, що недавніми роками виходили й вийшли з Рідної Землі, шукаючи захисту тут. Ті, що спасалися перед ворожим насиллям, що стільки років давить Тебе.

— Говоримо сьогодні до Тебе всі ми, звідсіль, об'єднані в цій Великій Громаді Американських Українців — Українському Конґресовому Комітеті Америки.

— Говоримо, з'єдинені сьогодні серцем і думками з Тобою, Народе Український!

— Говоримо в цей Роковинний День, у цей Великий Празник, що його обходимо явно й голосно тут — ми, що його згадуєш потайки й мовчки там — Ти.

— В Роковинний День Проголошення Державної Самостійности України.

***

Коли тридцять і п'ять років тому, вибрані Тобою справжні Твої заступники, представники селян, делеґати робітників, висланники війська, виборні від трудової інтеліґенції України, тієї духової еліти, що вийшла з Твого середовища й рідною була Тобі тілом і духом, зібрані у Твому, насправді народному, насправді демократичному парляменті, Українській Центральній Раді в Києві, її Четвертим Універсалом, проголосили 22 січня 1918 року відновy Самостійности Української Держави, проголосили Незалежність Української Народної Республіки, — здавалося, що всі пошанують Твою волю й Твою постанову: бути господарем на своїй уже Землі.

Здавалося, що пошанують цей вияв Твоїх прагнень у першу чергу ті, що насиллям заволоділи тоді вже в Москові. Ті, що облудно поширювали баламутні гасла „війна війні", принадливі кличі „право самовизначення всім народам", „самовизначення аж до відокремлення".

Але — саме ті першими кинулися на Тебе, першими хлинули на Твою Землю, першими понесли смерть і руїну на Твою молоду Державу.

Боронив Ти її Народе. Боровся за Неї. Довго терпів важке лихоліття, мучився страхітливими муками голоду. За прагнення мати її такою, якою вона була в Твому бажанні — караєшся й досі.

Твою Державу знівечили. Твою Землю пограбували. Твої приватні надбання, надбання батьків Твоїх, відібрали. З усього, що трудом і потом поколіннями придбали батьки — створили чуже Тобі формою, духом і змістом гуртове виробництво, а Тебе втягли в кріпацтво, якого не знає історія людства! Храми Твої зруйновані! Віра Батьків потоптана!

Тобі накинули своє правління. Твоїми представниками перед світом настановили чужих людей.

Слово Твоє, слово Четвертого Універсалу, перелицьоване на московський лад.

Але Ти, Народе Український, не піддався, витримав гордо і високо тримаєш прапор національного і державного визволення!

Тридцятп'яті Роковини Четвертого Універсалу Української Центральної Ради зустрічаєш Ти, Народе наш на Рідній Землі, у смутку, в терпіннях і в боротьбі.

Ми, рідні Тобі, ми тут, на цій Вільній Землі, говоримо сьогодні до Тебе звідсіль, почерез океан.

Промовляємо до Тебе, щоби запевнити Тебе, що, як не забували ніколи досі, як не забуваємо тепер, так і ніколи в майбутньому не забудемо Тебе. Ти назавжди в наших серцях.

Співав колись у Псальмі пророк: „Коли забуду Тебе, мій Єрусалиме — хай правиця моя всхне мені!"

Запевняємо й ми Тебе сьогодні: ніколи не забудемо Тебе, Києве наш! Не забудемо Тебе, Земле Українська! Не забудемо Тебе. Народе Український!

І далі — як і досі — горітимуть наші серця безмежною любов'ю до Тебе. Бездонним прагненням допомогти Тобі. Неохопним стремлінням прискорити хвилину Твого повного визволення.

Ми відкриватимемо перед вільним світом правду про Твою долю і Твої терпіння! Про те, як було, що сталося й що твориться на Українській Землі. Про могутній спротив, про Твою боротьбу, про боротьбу Твого УПА, що її цілий світ подивляє.

Ми сприятимемо мобілізуванню всіх сил вільного світу для оборони й визволення неволених, щоби прийшли вони й Тобі з допомогою. Щоб стали й у Твоїй обороні. Як станули вони тепер в обороні тих, що на їх волю посягнув ворог Твій і ворог усього вільного світу.

Ми дбатимемо, щоби ця могутня Вільна Країна, в якій ми живемо, країна, що є сьогодні єдиним рушієм у боротьбі проти московського комуністичного імперіялізму, визнала Тебе, Український Народе, предтечею цієї боротьби — першим, що виступив у бій проти цього імперіялізму: у бій 35 років тому. Визнала Твій великий вклад у справу оборони вільного світу перед поневоленням його московською комуністичною тиранією.

У цьому нашому стремлінні й прагненні допомогти Тобі, ми об'єднаємо всі наші сили поза межами Рідної Землі. Забудемо всі наші внутрішні незгоди, кинемо всі наші льокальні чвари й дружньо, єдиним серцем і єдиною думкою служитимемо з Божою поміччю справі Твойого визволення.

Будемо — віримо — сьогодні виразниками думки й бажань та постанови всіх наших Братів і Сестер поза межами Українських Земель, розсіяних по всіх континентах, коли запевнимо Тебе, Народе Український ,що й усі вони єднаються сьогодні серцем і думками з Тобою та так же, як і ми тут, прагнуть оцього одностайного українського фронту проти московського червоного окупанта в Україні.

Бо всі ми тут, як і всі наші рідні на всіх континентах, прагнемо того, чого прагнеш і Ти, Народе Український, на Рідній Землі:

Щоби скоро прийшов Великий День, коли силою стане на Рідній Землі Твоє, Народе, слово — Слово Четвертого Універсалу Української Центральної Ради — і з грудей Твоїх, грудей Вільного Народу, залунає могутньо:

„Ще не вмерла Україна!"

Вітаємо Тебе сьогодні, Народе Український!

Ню Йорк, у січні 1953 року — у 35 Роковини Четвертого Універсалу Української Центральної Ради.

Український Конґресовий Комітет Америки.

НАЙНОВІШІ РОЗПОВІДАЮТЬ...

ІНТЕРВ'Ю З УКРАЇНЦЯМИ — НАЙНОВІШИМИ ВТІКАЧАМИ З СОВЄТСЬКОЇ АРМІЇ

(Власна кореспонденція).

Західна Німеччина, Штутґарт, у січні.

(Закінчення).

Сержант Павло К-к

розповідає нам про долю репатріянтів. Він говорить, що на власні очі бачив транспорти тих репатріянтів. Йому довелося розмовляти з багатьома особами, що знали подробиці про долю цих людей, що з совєтського рабства дісталися до німецького, а пізніше — знову до совєтського.

— Лише тих осіб чоловічої статі, що під час вивозу до Німеччини були не повнолітніми, було забрано до армії. Тих же, що під час відтранспортовування до невільничої праці мали 18 років, заслано до таборів примусової праці.

Питання: — Коли ви вирвались з совєтського „раю"?

Відповідь: — Також, як і старшина, у вересні 1952 року. Причини втечі були такі самі, за малою різницею: я походжу з міста, в цивільному житті був слюсарем на великому вагонобудівельному заводі в Крюкові, Кіровоградської области. 1949 року вмерла моя мати, і я з тієї нагоди отримав на кілька днів відпустку додому, на похорон. Те, що я побачив у місті, не є кращим за сільське „щастя", про яке розповідав старшина Степан Г-й. Робітник не живе, а животіє. В колгоспі, наголодувавшись, можна ще плюнути на все, набрати в кишені квасолі, наїстися, а тоді вже хай що буде — чи до в'язниці, чи до табору примусової праці. А ось на заводі, де я працював, гайку не з'їси і не вкрадеш, бо вона нікому не потрібна. А тому, щоб якось прожити, люди й беруть на себе „добровільні" каторжні „соцзобов'язання", працюють з останніх сил, щоб якось забезпечити себе та дітей. Ніякі урядові сурові заходи щодо збереження так званої совєтської трудової дисципліни (до цих заходів належить засудження за спізнення на працю, засудження за самовільне залишення праці, або самовільну зміну місця праці) не можуть утримати робітника на одному підприємстві. Він часто кидає працю на заводі чи фабриці, надто самітний, й іде шукати нового місця праці в надії краще заробити. Процвітає вже віддавна знайоме знамените совєтське „летунство". На новому місці праці людину приймають, часто не питаючи про попередню виконувану працю, бо всюди виробничі пляни не виконуються й люди завжди потрібні. Але коли так прийнята людина на працю пізніше домагається збільшення платні або переведення на кращу працю на тому ж виробництві, — цій людині будь хто з начальства тихо говорить: „Сиди й не рипайся, будь задоволений, що взагалі тут працюєш, бо ось ми поцікавимось, як ти сюди потрапив, чи правно звільнився з місця попередньої праці, чи ні". Це шантаж. І така людина, що самовільно змінила місце праці, мусить „добровільно" стати каторжником, бо інакше буде засуджена.

Питання: — Розкажіть, будь ласка, кілька цікавих епізодів з підсовєтського життя.

Відповідь: — Щоб усе розказати — треба довго говорити. Я коротко. Ось, наприклад, така подія: в СССР провадиться гостра антиамериканська кампанія — і серед цивільного населення, й у лавах армії. Одного разу, на політичній лекції, що її нам читав підполковник — заступник командира полку з політчастини, стався такий випадок: підполковник говорив про бідність Америки, про неякісність американської продукції, про не високі показники її. Він вихваляв совєтський уклад життя. Один солдат поставив таке питання: „Чому тоді Америка нам допомагала під час війни, а не ми їй своєю продукцією? Чому американські авта кращі за наші? Чому Америка надсилала нам консерви й інші продукти, якщо там люди самі голодують?"

В казармі стало тихо. Кожний з нас подумав, що солдата заарештують щонайменше через годину — після закінчення лекції. Підполковник пильно подивився на того солдата, потім на всіх нас, і сказав:

— Я знаю, що товариш А. не такий наївний, щоб не знати таких простих речей. Я переконаний, що питання поставлено спеціяльно для того, щоб ширше я висвітлив це товаришам, що не мають такої освіти, як товариш А. Отже: Америка надсилала нам високоякісні авта тому, що за погані ми не платили б золотом.

Далі він не відповідав. Але солдата не було заарештовано. Після цього подібних питань підполковникові ніхто не ставив, бо кожний знав, що він „свій", що такими питаннями ми накликаємо біду не тільки на себе, а й на його.

Це я розказав для того, щоб ви знали, що антисовєтські настрої не тільки серед солдатів, а й серед старших офіцерів, також і серед політичного апарату, представником якого був той підполковник.

Питання: — Чи антиамериканська пропаґанда, що її провадить влада, має успіх?

Відповідь: — Як де. Антиамериканська пропаґанда провадиться хитро. Солдатам говорять примірно так: „Подивіться на всю історію нашої країни, на всіх тих, що приходили на нашу землю із зброєю. Чи приніс хтось з аґресорів будь коли добра з собою? Ні! І та аґресія, що її готує проти нас Америка, має за мету також не добро. Історичний досвід вчить про це".

І ось грамотніші люди починають перебирати в своїй пам'яті історію приходу чужинецьких армій на наші землі. І ось виявляється, що кожний зайшлий дійсно не ніс з собою добра для нас... І людина починає сумніватися.

Питання: — Як Ви гадаєте, що треба ,щоб людина не сумнівалася в добрих намірах західнього світу?

Відповідь: — „Людина не повірить, доки не помацає". Треба, щоб політика Заходу була така на практиці, як і в теорії, щоб люди могли її помацати й переконатися, що це — добро. Треба, щоб там люди знали про все те, що ми тут побачили; як нас тут зустрічають. Треба доброї пропаґанди, сильнішої, ніж совєтська. Треба переконати совєтських людей у масі, що тепер історія не повториться, що Захід прийде таки визволити й принесе всім свободу.

На цьому ми дякуємо нашим співбесідникам і прощаємося з ними — українцями-патріотами, що недавно обрали свободу.

М. Б-о

ІДЕАЛ ЧИ ПРОГРАМА?

(Закінчення зі ст. 2)

і по нинішний день маємо вправді соборність ,але ця соборницька в'язниця є чудовим арґументом для українського історика Василя Кучабського, який видав був у 20-тих роках книжечку з єретичною, але дуже логічно арґументованою тезою, що інколи для народу краще не бути злученим, а бути поділеним, щоб зберігати більшу свободу рухів і змогу боротися політично бодай на одному клаптику рідної землі, ніж не мати тієї свободи і змоги ніде.

Нині ми не маємо ніодного клаптика рідної землі, що міг би наслідувати італійський П'ємонт часів Ґарібальді, себто бути фортецею самостійництва і випадовою брамою для визволення решти українських земель. Нині залишилось тільки підпілля в Україні, з кожним днем трагічніше своїм положенням ,та еміграція, розсіяна по всьому світі. І єдиним прибіжищем української політичної думки є нині ті далекі від України країни, де існують більші українські громади, що перейняли на себе місію амбасадорства української справи, з'ясованої актами 22-го січня.

Однак політика це не романтика ані геройські пориви, керовані серцем і бажаннями. У політиці обов'язують залізні закони доцільности. В політиці існує закон, — підрахувати власні сили і сили своїх противників, взяти під увагу всі можливості виґри і проґри та стосувати свою тактику до кожночасних умовин. Політика, що не рахується з цими законами — це не політика ,а забава або самогубство. У політиці ж нема навіть самогубства, яке принесло би „вічний спокій" ,бо тут іде про нарід, що не може „вмерти" і не може мати „спокою". Тому залізні нерви і холоднокровність є передумовинами активної політики. Ясно, що при змінливості умовин мусить змінятися теж тактика. Не існує теж одна тактика — напр. чи незрушного принципіялізму чи гнучкої компромісовости. Політика мусить брати під увагу і одно і друге, коли ж трималась би тільки однієї тактики без уваги на умовини і на вигляди виґри чи проґри — була б згори засуджена на проґру, себто на постійне нещастя народу.

Практично в нашій політиці існує питання: чи акти 22 січня це ідеал, до якого мусимо змагати впродовж затяжної визвольницької боротьби, чи конкретна безпосередня програма, за котру Україна мусить боротися з виглядами її здійснення в найближчому часі? Коли це ідеал, то ніякий ідеал компромісів не допускає, коли ж програма — то програма змінюється саме залежно від умовин і в здійснюванні програми можна іти на тимчасові компроміси, можна звужуватись до переходу тимчасом різних етапів на довгому шляху, можна взагалі той довгий шлях поділити на етапи і рішити йти етапами. Чи УГА, переходячи Збруч і проголошуючи гасло „Через Київ на Львів!" зрадила ідеал 22-го січня?! Смішно таке й казати!

Плекаючи і поглиблюючи українську політичну думку на далекій американській землі треба нам чітко відрізнювати поняття ідеалу і безпосередньої та практичної програми, таксамо, як треба нам відрізнювати поняття політики і тактики. Були у нас роки провалу українських визвольних змагань 1917-21, у 20-их і 30-их рр., коли переплутування цих понять „ідея-політика - тактика" приносило справі велику шкоду. Невміння чітко відмежувати ці ділянки зроджувало внутрішню нетолеранцію, надмірну перечуленість та демаґоґію, що заступала думку. Сьогодні, може після страшних лекцій, що їх зазнав увесь наш нарід, існує в політичній верхівці та в ширших кругах громадянства краще розуміння цих справ. Тому теж існує краща атмосфера для розплутування клубка політичних проблем, зв'язаних з найбільшою проблемою — визвольної боротьби.

Акти 22-го січня є світляною ціллю у цій боротьбі. Але ця боротьба не буде закінчена ані нині, ані завтра. І тому ця світляна ціль це ідеал, що йому всі українці в світі покланяються та в ім'я котрого треба вести політику, добуваючи нею в кожному часі найбільші успіхи.

Часопис „СВОБОДА" повинен знаходитись в кожній

Наукове Засідання НТШ

В суботу, 24. січня 1953, год. 7. веч., відбудеться в Пластовій Домівці в Ню Йорку, 144 Друга Евеню, 2 поверх, наукове засідання НТШ з такою програмою: Проф. д-р Матвій Стахів: „Проблеми конституції за влади Директорії Української Народної Республіки", проф. д-р Микола Чубатий: „Акт Злуки 22 січня 1919 р. (спомин учасника). — Гостям раді.

УКРАЇНСЬКІ РАДІО-ПЕРЕДАЧІ ГОЛОСУ АМЕРИКИ

(в останньому кварталі 1952)

Протягом звітового періоду трьом подіям приділено спеціяльну увагу: XIX з'їздові ВКП(б), Сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй і президентським виборам у ЗДА.

Передачі, присвячені XIX з'їздові, подавали відгуки світової громадської думки про з'їзд, а головне, викривали суть сталінського „дійства", названого „з'їздом".

Перед з'їздом переслано низку сатиричних уривків з уявної „промови Маленкова на з'їзді", в яких виявлено фалш радянської політики.

В дні з'їзду Український Відділ Голосу Америки переслав статті „Таємні думки делегатів XIX з'їзду ВКП(б)" та „Партійна демократія в сталінській диктатурі". Тоді ж кілька передач присвячено книжці Люї Фішера „Життя і смерть Сталіна", що детально характеризує Сталіна і Сталінську диктатуру.

Ціла серія передач підсумувала працю з'їзду, зокрема вислано статтю І. Гольдмана — „XIX з'їзд Партії і національне питання в СССР".

Український Відділ Голосу Америки, так само як і всі інші відділи, щоденно подавав докладну інформацію про працю Генеральної Асамблеї ОН та коментував окремі проблеми та виступи, надто виступи совєтських представників та проблему репатріяції військово-полонених.

В пересиланні про ново-обраного голову сессії Генеральної Асамблеї, Пірсона, Український Відділ підкреслив, що „Делегати вільної демократичної Канади, які дістали високе визнання в ОН, є разючим контрастом до так званих „делегатів" поневоленої України..." Порівняно також становище Канади в світі зі становищем Радянської України.

В одній з передач Український Відділ питав, де дівся Мануїльський, який раніше пописувався на сесіях Генеральної Асамблеї ОН, як представник УССР, а тепер про нього нічого не чути.

Переслано докладні відомості про маніфестацію протесту, що її влаштували українські демократичні організації в день відкриття Генеральної Асамблеї та про листівки, що їх поширювала молодь серед делегатів ОН. Один з колишніх радянських громадян сам розповів перед мікрофоном про те, як він слухав виступ Вишинського на Генеральній Асамблеї.

Висвітлюючи кампанію перевиборів президента ЗДА, Український Відділ намагався дати якнайповнішу картину перевиборів і порівняти їх з так званими виборами на Радянській Україні. Передано кілька оповідань американських українців про те, як відбувається голосування, як реаґували робітники одного заводу на перевибори, враження з того, як нью-йоркське населення на вулицях спостерігало за підрахунком голосів.

Один з колишніх радянських громадян подав свої враження з виборів у ЗДА. Говорючи про вільну критику президента і кандидатів на президента, цей громадянин запитав: — „А чи на Україні хто сміє натякнути, що час би сталінських намісників на Україні — Мельнікова та Коротченка скинути?.. Чи сміє хтось сказати — „Досить панування Комуністичної Партії!", подібно до того, як тут багато говорено, що задовго демократична партія стоїть коло влади".

Життя на Радянській Україні

З радіовисилань, присвячених різним проблемам теперішнього життя на Україні, головніші були такі: „Промова Корнійчука на XVII з'їзді КП (б)У, „Українські композитори в УРСР", „Історія в тоталітарній державі", „Українська література на Совєтській Україні", „Націонал-комунізм і національне питання в СРСР".

Двоє радіовисилань було відповіддю на недавній засуд військовим трибуналом у Києві трьох торговельних працівників. Підкреслено, що цій засуд виявив загальну корупцію совєтської системи, а також наявність на Україні чорного ринку: „трудящі не мають найнеобхідніших речей, діють різні спекулянти і темні люди. Винний в такому стані речей тільки Кремль та його емісари, що тримають Україну під своєю диктатурою".

В трьох радіовисиланнях Український Відділ Голосу Америки переказав інтерв'ю з недавнім утікачем з Радянської України, що було надруковане в газеті „Українські Вісті".

Кілька разів передавалися оповідання колишніх в'язнів совєтських концтаборів, що недавно вирвалися з Совєтського Союзу. Як підкреслив Голос Америки, „звістки з далеких таборів зміцнюють рішучість людей вільного світу у боротьбі з тиранією, що тримається на системі невільничої праці".

Українці у вільному світі

Висвітлюючи життя українців у різних країнах вільного світу, Український Відділ Голосу Америки подавав інформації про їх життя, працю й громадську діяльність. Між іншим переказано про маніфестацію з нагоди 10-тиліття заснування у Західній Україні УПА, про виступи на цій маніфестації сенаторів Айвза і Гріна.

Кореспондент Голосу Америки виїздив до Скрентону (Пенсилвенія), де записав на плівку розмови з кількома українцями - шахтарями, що прибули до ЗДА коло 30 років тому. Вони розповіли про своє життя і працю, про те, яку освіту вони дали своїм дітям. Також відбулась розмова кореспондента з членами Виконавчого Комітету Українського Робітничого Союзу.

Крім того, переслано розмову з капралом Американської Армії, Мозговим, а також перекazано розмову кореспондента Голосу Америки з українським робітником у Швайцарії.

Були пересилання про нові українські книжки, про мистецьку виставку в' Австралії, про українську музику в Америці, про українські учбові і наукові заклади в Америці, та інші.

Календарі історичних подій

Кілька радіовисилань було присвячено роковинам більшовицької революції в Росії, в яких підкреслено, що на Україні большевики не мали підтримки народу, а збройною силою зруйнували демократичну Українську Народнау Республіку.

В окремих передачах переказано про Українську Центральну Раду, про українське робітництво в 1917 році, про Перший З'їзд Рад у грудні 1917 року в Києві, який зайняв рішучу анти-большевицьку поставу. Пригадано роковини заснування Чека та осуджено її насильства. В річницю ухвали „сталінської конституції" підкреслено весь її фалш.

В роковини заснування Всеукраїнської Академії Наук (листопад 1918 року) переказано коротку історію цієї установи, що її большевики розгромили в 30-ох роках, перетворивши на Академію Наук УРСР.

Двома радіовисиланнями відзначено річницю траґедії під Базаром.

Урочиста жалобна передача була присвячена пам'яти 28 українців, розстріляних у „Кіровські дні". Відзначено роковини арешту режисера Леся Курбаса, день народження драматурга М. Куліша, день смерти поета М. Драй-Хмари, що загинув на Колимі. Вшановано пам'ять Б. Грінченка, С. Васильченка, П. Грабовського, В. Стефаника, О. Олеся, Л. Глібова, С. Єфремова, І. Котляревського.

Святкові передачі

Своєю передачею в День Подяки Український Відділ Голосу Америки показав, чому саме українці святкують в Америці День Подяки.

З нагоди Різдва за новим стилем переслано слово українського п р е с вітеріянського пастора В. Кузіва, колядки українські та інших народів.

В день Перемир'я, коли шанується пам'ять полеглих, Український Відділ проголосив:

„Вшановуючи п а м'я т ь жертв воєн і тоталітаризму, разом з усім американським народом, разом з усіма народами світу, сьогодні, в День Перемир'я, українці, що перебувають у вільному світі, спрямовують свої думки на те, щоб добитися в світі тривалого миру, щоб загинула тиранія, щоб недаремні були жертви українського народу, в його тяжкій боротьбі за визволення".

Автори пересилань

Крім матеріялів постійних співробітників Українського Відділу Голосу Америки, переслано праці різних авторів, в тому числі: О. Веретеченка, І. Гірняка, Д. Гуменної, І. Гаденка, І. Ґольдмана, Ю. Дивнича, М. Діденка, В. Дорошенка, С. Дрогоманова, І. Лучишина, А. Марґоліна, П. Оксаненка, Н. Холодної, Л. Чикаленка, П. Шатуна, Ю. Шевельова.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Інженери плянують житлову кооперативу.

З ініціятиви управи т-ва Українських І н ж е н е р і в в Америці заклався окремий ініціятивний гурток, який заходивсь коли справи вивчення кооперативного житлового будівництва в Америці. Це дасть змогу вжити заходів до створення й українських житлових кооператив по більших містах Америки, де маємо чимале скупчення українців. Ініціятивний гурток, простудіювавши справу житлового будівництва в місті Ню Йорку, перевів ширшу дискусію в рамках т-ва та прийшов до таких виновків:

1. У Ню Йорку є вже поважне число українських родин, що бажають набути власний дім та мають для того фінансові можливості.

2. На периферіях Ню Йорку можна набути відповідну, добре положену площу під будову житлових домів бажаного типу.

3. З метою побудови вигідних і недорогих житлових домів в своєрідному стилю з пристосуванням до місцевих обставин, за проєктом та під доглядом досвідченого архітекта - українця, — доцільно створити житлову кооперативу в Ню Йорку.

4. Житлова кооператива, як установа неприбуткова, будучи під контролею державного житлового уряду, користає з низьковідсоткової банкової позики та дає її членам значні матеріяльні полегшення, виключаючи з коштів будови додаткові витрати на посередні зарібки, такси й посередництва.

Ініціятивний гурток бере під увагу засадничо три типи житлових будинків:

а). Дім одно-родинний малий (3-5 кімнат);

б). Дім одно-родинний середній (4-7 кімнат).

в). Дім дворoдинний середній (два помешкання по 4 кімнат й більше).

Запрошуємо всіх охочих набути власний дім, зголошуватись в домівці Т-ва Українських Інженерів при Ст. Маркс Плейс ч. 1. кожної суботи місяця до половини лютого 1953, від години 6—8 вечора для обговорення особистих побажань щодо вибору місця будови та типу будинків.

Сходини з метою заснування житлової кооперативи будуть скликані в половині місяця лютого 1953 року.

За Ініціятивний Гурток:
Інж. Мирон Букоємський.

Филаделфія, Па.

„СОБОРНА" ЯЛИНКА

10 січня, з ініціятиви Управи Філії УКК у великій залі Горожанського Клюбу було влаштовано ялинку.

Метою Філії УКК була ялинка „соборна", себто така, щоб навколо неї зібралися разом українські діти різних релігій і політичних каст.

Ентузіястам ялинки довелося перебороти і психологічні і організаційні перешкоди, а також перевести пропагандивно-розяснюючу роботу.

Цей корисний задум удався добре, бо хоч була і кепська погода, і похорон бл.п. В. Блавацького, а на ялинку прийшло більше 120 дітей і чимало батьків.

У той час, як батьки трималися насторожено і стримано, їхні діти давали добрий приклад справжньої соборности і цілком „сконсолідовано" забавлялися коло ялинки. Потім було показано к о л і р о в и й фільм про народження Христа та веселий фільм для дітвори, а учні школи українознавства колядували зі справжньою коліровою різдвяною звіздою. На жаль, не подано сценку „Різдвяної Ночі", бо відповідальна за цю точку п. К. була перешкоджена через похорон.

У влаштуванні ялинки взяли участь Пласт, Учительська Громада, Союз Українок, Т-во Опіки над дітьми та ОДУМ.

Дуже сумно, що „Самопоміч" та ще деякі організації не хочуть бачити добрих почнів Филаделфійської Філії УКК і замість корисної співпраці намагаються провадити окрему „політику". На ялинці були і католики, і православні, що є ознакою оздоровлення громадського життя і успіхом Філії УКК. Щасти Боже!

У вечорі 10 січня, у читальні Горожанського Клюбу відбулися з ініціятиви Культ-Освітньої Комісії при Філії УКК жалібні сходини для вшанування пам'яти заслуженого мистця Василя Гр. Кричевського, на яких проф. Меґик зробив доповідь на тему „Життя і творчість Василя Кричевського", а сульптор Мухин виступив з дуже цікавими спогадами. На сходинах було коло 50 осіб.

А. Гудима

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

„Роля комах у процесі запилення квітів цукрового буряку"

Така була тема доповіді професора доктора О. Архімовича на науковій конференції ботанічної секції УВАН у США 20 грудня 1952 р.

Проф. О. Архімович підкреслив, що він уже багато років працює над питанням квітування цукрового буряка, вивчаючи ролю вітру та комах, як агентів переносу пилку цукрового буряку. Це питання має певне значення в ґенетиці та селекції цукрового буряка, бо вірне вирішення цього питання дозволяє спрямовувати процес запилення у бажаний бік: або в бік самозапилення, або в бік запланованого схрещення.

Доповідач нагадав, що він уже надрукував ряд праць, присвячених цьому питанню, не лише в українській науковій періодиці, але і в німецькій, англійській та еспанській.

Проф. О. Архімович розповів, що з 1949 року він продовжував працю над цією темою в Еспанії. На протязі трьох років (1949-52) він провадив біологічні спостереження над комахами, що відвідують висадки цукрового буряку та зібрав велику колекцію цих комах.

Доповідач підкреслив, що між українською та еспанською фавною комах, що відвідують висадки цукрового буряка, можна констатувати багато аналогій, але є й цілком зрозуміла різниця.

Опрацьовані наслідки своєї праці проф. Архімович під назвою Runcion de los insectos en el transporte del polen y poliniracion de la remolacha" надрукував у Boletin de la Real Sociedad Espanola de Historia Natural—Madrid (Tomo XLVIII, 1950, Num. 3 Sectiion Biologica p.p. 219-309).

Друга праця на ту ж тему зараз друкується у тому ж виданні. Проф. Архімович розповідав, що його праця була належно оцінена закордонними фаховими колами, і автора за ці праці обрано членом Еспанського Королівського Товариства Природознавства, заснованого в 1871 році, та членом німецького Товариства Прикладної Ентомології.

Л. Д.

ТАРЗАН, ч. 2993. Бойова сила.

„Вояки королеви обсаджують мури;", доносив шпигун. „Інші формуються на майдані! Велика сила раторіян штурмує мури!"

„Ми взнаємо, що О'Рорке і Люкаг їх ведуть!", вигукував Тарзан. „Зносіть ту барикаду! Ми їм дамо всяку можливу допомогу!"

Залишаючи Кейлюкові провід над невільниками, Тарзан попрямував до лужка для слонів, щоб здійснити смілвий плян відкрити брами міста атакуючим раторіянам.